

กระบวนการมีส่วนร่วมกับการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เพื่อการปฏิรูปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Participation Processes in Reconciliation for the Reform in Northeast Thailand

วันชนะ กลั่นพรมสุวรรณ*
Wanchana Glunpromsuwan*

ABSTRACT

This research studied the participation processes in reconciliation reform of Northeast Thailand by using mixed research methodology which consists of 1) Opinion surveys of 207,396 respondents, 2) Sustainable Happiness Forum evaluation form of 868 respondents and, 3) In-depth interview of 60 interviewees. Statistics Principles for data analysis were consist of mean, percentile, and standard deviation.

From the research results indicated:

1. From the Opinion survey, the results shown that most of respondents were strongly agree with the current situation in Thailand (especially Political Situation), Coup d'etat, Martial law enforcement, and payment of the rice subsidy program for Thai farmers.
2. The evaluation result from the Sustainable Happiness Forum indicated the most satisfaction for the event. It shown the strongly agree with reasons of seizing power over the government, the declaration of 3-step processes of the administration, current situation in social environment since the previous situation occurred, and the conclusion of the urban area project plan.
3. Data analysis from the responses found that most of the respondents 1) require the government services improvement in care, 2) support for elderly and disabled people, 3) provide agricultural water supply, 4) encourage the sufficiency economy , government service equality, and local waste management.

Keywords: participation processes, reconciliation reform, Northeast Thailand

บทคัดย่อ

ในการวิจัยนี้ ได้ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมกับการสร้างความปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็น ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 207,396 คน 2) แบบประเมินผลการจัดเวทีเสวนาสร้างความสุขอย่างยั่งยืน ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 868 คน 3) แบบคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า

1. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมากกับสถานการณ์การเมืองปัจจุบันในเรื่องการยึดอำนาจการปกครอง ความจำเป็นในการประกาศใช้กฎอัยการศึก การยึดอำนาจจะทำให้ประเทศชาติสงบสุข และการเร่งรัดการจ่ายเงินจำนำข้าวให้กับชาวนา

2. การประเมินผล การเสวนาสร้างความสุขอย่างยั่งยืน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ในการจัดเวทีเสวนาสร้างความสุขอย่างยั่งยืน ในระดับมาก ในเรื่องเหตุผลและความจำเป็นในการเข้าควบคุมอำนาจการปกครอง การชี้แจงขั้นตอนการทำงาน 3 ระยะในการบริหารประเทศ การเสวนาถึงสภาพชุมชน/สังคม ในอดีตและปัจจุบัน การเสนอความต้องการของชุมชนในอนาคต และมีการสรุปเป็นแผนงาน/โครงการในระดับตำบล และหมู่บ้าน

3. การสังเคราะห์ความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการให้รัฐแก้ไข ปรับปรุง ในเรื่องการดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ การจัดให้มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ความเท่าเทียมกันในการได้รับบริการการจัดการขยะท้องถิ่น

คำสำคัญ : กระบวนการมีส่วนร่วม การสร้างความปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทนำ

เหตุการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยยังคงดำเนินต่อเนื่องกันมานานหลายปี จนกลายมาเป็นวิกฤติการณ์การเมืองไทยในปี พ.ศ. 2556-2557 จากสาเหตุร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ซึ่งสภาผู้แทนเห็นชอบเมื่อ 1 พ.ย. 2556 แต่ถูกหลายฝ่ายคัดค้าน มีการชุมนุมต่อต้านตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เรียกร้องให้รัฐบาลลาออก และปฏิรูปประเทศก่อนการเลือกตั้ง เหตุการณ์ชุมนุมมีมาอย่างต่อเนื่องเกิดการปะทะกันหลายครั้งจนนำไปสู่การสูญเสียชีวิตของผู้ชุมนุม เกิดการยกระดับการชุมนุมเพื่อกดดันรัฐบาล นำไปสู่การใช้ความรุนแรงด้วยอาวุธเป็นระยะ มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากเหตุการณ์เรื่อยมา จนถึงวันที่ 7 พ.ค. 2557 ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีที่มีมติย้ายนายถวิล เปี่ยมศรี พ้นจากการเป็นรัฐมนตรี ทำให้ประเทศตกอยู่ในภาวะสุญญากาศและความวุ่นวาย ส่อเค้าจะเกิดความรุนแรงมากขึ้นจากมวลชนทั้ง 2 กลุ่ม จนเป็น

เหตุการณ์ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตัดสินใจยึดอำนาจการปกครองประเทศ ในวันที่ 22 พ.ค. 2557 (สารานุกรมเสรี. 2557)

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดแนวทางการบริหารประเทศไว้เป็น 3 ระยะ คือ (คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ. 2557)

1. การสร้างความปรองดองสมานฉันท์
2. การปฏิรูปประเทศ
3. การเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน

2. สนับสนุนการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการจัดเวทีเสวนาระดับตำบล และหมู่บ้าน

3. สำรวจความต้องการในการแก้ไขปัญหาชุมชนของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. สำรวจข้อเสนอแนวทางปฏิรูปประเทศของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมในการจัดเวทีเสวนาสร้างความสุขอย่างยั่งยืนระดับหมู่บ้าน และตำบล โดยชุดปฏิบัติการมวลชนตำบลและอำเภอ ผู้ร่วมเวทีเสวนาได้แก่ผู้แทนชุมชน หมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำคู่ขัดแย้ง ผู้นำเยาวชน ช่างราชการบ้านาญ เป็นต้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กระบวนการเปิดใจความประทับใจในอดีตปัจจุบันและการสร้างอนาคตร่วมกัน

2. การกำหนดแผนงานร่วมกันเพื่อกำหนดอนาคตของชุมชน

3. การตกผลึกทางความคิดถึงแนวทางในการปฏิรูปชุมชน เพื่อสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น

กระบวนการดังกล่าว ดำเนินไปตามขั้นตอนของ AIC ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเจือจางแนวคิดที่คนเห็นต่าง ไปสู่เป้าหมายร่วมกัน คือ การสร้างชุมชนให้มีความสุขอย่างยั่งยืน (ปฐมเกียรติ ไชยคำ และวันชนะ กลั่นพรมสุวรรณ. 2557)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมกับการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นการสำรวจความคิดเห็น แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมในการ

จัดเวที เสวนาระดับ ตำบล และหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรวบรวมความคิดเห็นในการจัดเวทีเสวนา โดยผลลัพธ์สุดท้ายของการจัดเวทีเสวนา คือ ข้อมูลความต้องการ ในการปฏิรูปประเทศ จำนวน 11 ด้านของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับวิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์และการออกแบบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การจัดเวทีเสวนาเสวนาเพื่อสร้างความสุขอย่างยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยประชากรใน 20 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,672 ตำบล 31,390 หมู่บ้าน รวมประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งสิ้น 21,775,477 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมในการจัดเวทีเสวนาระดับหมู่บ้าน และตำบล ใน 20 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 31,213 หมู่บ้าน 2,672 ตำบล จำนวน 821,287 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น จากระดับหมู่บ้าน และตำบล ใน 20 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 31,213 หมู่บ้าน 2,672 ตำบล จำนวน 207,396 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบประเมินผล จำนวน 14 จังหวัด 868 คน โดยเลือกจากจังหวัด นครราชสีมา ชัยภูมิ เลย ขอนแก่น อุดรธานี อำนาจเจริญ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี มุกดาหาร นครพนม ร้อยเอ็ด ยโสธร และหนองบัวลำภู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 คู่มือดำเนินการ 2 เล่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดเวทีเสวนาสังเคราะห์ความรู้อย่างยั่งยืน โดยใช้เทคนิคการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย คู่มือสำหรับผู้บริหาร และคู่มือปฏิบัติการ (สำหรับวิทยากรชุดปฏิบัติการมวลชน)

2.2 แบบสำรวจความคิดเห็น 1 ฉบับ เพื่อรวบรวมข้อมูลและทำที่และทัศนคติของประชาชน ใน 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 แบบประเมินผลการจัดเวทีเสวนาสังเคราะห์ความรู้อย่างยั่งยืน เพื่อสำรวจผลสำเร็จในการใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมในการจัดเวทีเสวนา และแบบคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก ในเรื่องการเข้าร่วมเวทีเสวนาสังเคราะห์ความรู้อย่างยั่งยืน และข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปประเทศ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นชุดปฏิบัติการมวลชนทั้ง 20 จังหวัด ดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่เข้าร่วมเวทีเสวนาสังเคราะห์ความรู้อย่างยั่งยืนในระดับตำบลและหมู่บ้านโดยการสุ่มจากผู้ร่วมเสวนา จำนวนร้อยละ 50 และส่งแบบสอบถามให้กับจังหวัด จังหวัดรวบรวมส่งให้ผู้วิจัย รวมแบบสอบถามความคิดเห็นจำนวนทั้งสิ้น 207,396 ฉบับ

3.2 แบบประเมินผล การประเมินผลการจัดเวทีเสวนาสังเคราะห์ความรู้อย่างยั่งยืนด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเลือกประเมินผล จำนวน 14 จังหวัด โดยเลือกแบบเจาะจงเหตุผล ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้แทนจากทุกตำบลในจังหวัด และข้าราชการของจังหวัด รวม 868 คน ในระหว่างการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มเลือกผู้ตอบแบบสอบถามแบบเจาะจง เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องการเข้าร่วมเวทีเสวนาสังเคราะห์ความรู้อย่างยั่งยืน และข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปประเทศ

สรุปและอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของประชาชน

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 207,396 คน พบว่า ประชาชนเห็นด้วยอย่างมาก ในการเข้าควบคุมอำนาจของ คสช. โดยมีความเข้าใจในระดับมากต่อความจำเป็นในการประกาศใช้กฎอัยการศึก ซึ่งได้รับผลกระทบในการใช้ชีวิตประจำวันในระดับปานกลาง ประชาชนเห็นด้วยระดับปานกลางในการควบคุมอำนาจสื่อทุกชนิด และเห็นด้วยมากต่อการควบคุมอำนาจแล้วทำให้ประเทศสงบสุข และการเร่งรัดการจ่ายเงินจำนำข้าว

2. ผลการประเมินกระบวนการมีส่วนร่วมกับการสร้างความปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ร่วมการประเมินผล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และรับราชการ โดยส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วมในเวทีเสวนา ร้อยละ 86.5 ซึ่งภาพรวมความพึงพอใจในการจัดเวทีเสวนาสังเคราะห์ความรู้อย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมากในทุกข้อ กล่าวคือ การเสวนามีการชี้แจงเหตุผล และความจำเป็นในการเข้าควบคุมอำนาจ มีการชี้แจงขั้นตอนการทำงานของ คสช. ทำให้เกิดความเข้าใจ การเสวนามีการกล่าวถึงสภาพสังคมของชุมชนในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงความต้องการให้ชุมชนเป็นไปในอนาคต และมีการตกลงแผนการพัฒนาชุมชน และแนวทางในการปฏิรูปประเทศ

3. สรุปความต้องการของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากผลการสำรวจความต้องการของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ว่าประชาชนต้องการให้แก้ไข ปรับปรุง ในเรื่องต่างๆ ประกอบด้วย (ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป. 2557)

3.1 ด้านสังคม

3.1.1 ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ได้รับเบี้ยยังชีพ

3.1.2 ปรามปรามยาเสพติด การพนัน และการทุจริต อย่างจริงจัง

3.1.3 ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนไม่ให้สูญหาย

3.2 ด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
3.2.1 มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และ
อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ

3.2.2 การจัดทำโครงการของราชการต้อง
ให้ประชาชนได้รับทราบด้วย

3.2.3 มีการขยายเขตไฟฟ้าครอบคลุมทุก
ครัวเรือน

3.3 ด้านการบริการของรัฐ

3.3.1 ได้รับการบริการจากรัฐอย่าง
เท่าเทียมกัน

3.3.2 ให้มีแพทย์ประจำโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

3.4 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

3.4.1 ยกเลิกการปลูกยูคาลิปตัส

3.4.2 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จัดการขยะชุมชน

3.4.3 ให้มีอาสาสมัครคุ้มครองป่าจาก
ประชาชน และมีรางวัลสำหรับผู้แจ้งเบาะแสการตัดไม้

3.5 ด้านอื่นๆ

3.5.1 มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงบริการ
ฟรีทุกชุมชน

3.5.2 รัฐบาลควรให้การอุดหนุนองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 35

4. ข้อเสนอของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องการปฏิรูปประเทศ มีดังนี้

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน
ได้ผลการสรุปแนวทางในการปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน ตาม
นโยบายของ คสช. ดังนี้ (คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่ง
ชาติ. 2557)

4.1 การปฏิรูปการเมือง

อำนาจทางการเมืองที่ได้มาจากประชาชน ต้อง
มีขอบเขตจำกัด พรรคการเมืองต้องเป็นของประชาชนโดย
แท้จริง ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตนเอง
ในระดับท้องถิ่น รวมถึงการติดตามตรวจสอบ การใช้อำนาจ
และงบประมาณ นักการเมืองต้องผ่านการอบรมอย่างเป็น

รูปธรรม ต้องปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนการเมือง เพื่อปลูกฝัง
คุณธรรม จริยธรรม การสร้างจิตสาธารณะ การคัดสรร
ผู้สมัคร สส. ต้องมีกระบวนการคัดสรร โดยประชาชนที่เป็น
สมาชิกพรรคการเมือง ต้องมีการสร้างกฎกติกาให้เข้มแข็ง
และใช้ได้จริงในการควบคุมการทำงานของนักการเมือง
รวมถึงบทลงโทษในการกระทำความผิดการบริหารราชการ
แผ่นดินของนักการเมือง ต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

4.2 การสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมของ
ผู้บริหารประเทศ

4.2.1 นักการเมือง ต้องมีการเสริมสร้าง
และปลูกฝังความมีคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักการเมือง
ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น กำหนดบทบาทนักการเมือง ไม่
ให้ใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ และให้มีการ
กำหนดมาตรการในการเข้าสู่ตำแหน่ง

4.2.2 ข้าราชการ การคัดสรรเพื่อดำรง
ตำแหน่งต้องมีความเหมาะสม ทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิ และความ
รู้ความสามารถ มีการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้กับ
ข้าราชการในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และ
เสียสละ

4.3 การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

ต้องให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการ
ยุติธรรมอย่างทั่วถึง โดยเท่าเทียมกัน การบังคับใช้กฎหมาย
ต้องมีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ข้าราชการในระบบ
กระบวนการยุติธรรม ต้องมีความเป็นธรรม เที่ยงตรง ไม่
ทุจริต รับสินบน บทลงโทษของเจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิด
ต้องมีความรุนแรงกว่าบุคคลทั่วไป

4.4 การบริหารประเทศ การกระจายอำนาจ

ระบบราชการต้องปลอดจากการเมือง
เพราะข้าราชการต้องรับใช้ประชาชน ดังนั้น ในการบริหาร
ประเทศ ข้าราชการทุกระดับ ต้องปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบ
แบบแผน มีธรรมาภิบาล การบริหารราชการต้องมีการกระจาย
อำนาจ ให้มีการบริหารจัดการในระดับท้องถิ่น โดย
คนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์อย่าง
แท้จริง ในการปกครองของท้องถิ่น จะต้องให้ประชาชนมี
ส่วนร่วม ในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้มากที่สุด

4.5 การปฏิรูปการป้องกันการทุจริต คอร์รัปชัน
การป้องกันการทุจริต คอร์รัปชัน จะต้องมียุทธศาสตร์จากประชาชน ในการใช้จ่ายงบประมาณของข้าราชการ และนักการเมือง โดยตรวจสอบทั้งในรูปงบประมาณ การใช้ทรัพยากร การบริหารกิจการของรัฐบาล ซึ่งเป็นการป้องกันการรั่วไหลของงบประมาณ และการสูญเสียสมบัติของแผ่นดิน จึงต้องมีการจัดตั้งองค์กรอิสระ เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนการตรวจสอบ

4.6 การปฏิรูปการศึกษา
การปฏิรูปครู ดำเนินการปรับปรุงระบบการผลิตให้มีความเพียงพอ มีความพร้อม และมีคุณภาพ โดยเน้นให้มีการศึกษาตลอดชีวิต การสรรหา บรรจุครู ต้องมีความโปร่งใส ตรงตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชน โดยจะต้องมีการอบรม พัฒนา คุณภาพของครูอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงหลักสูตร เน้นการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสังคมไทย เน้นหนักในการพัฒนาครูของเด็กในช่วงวัยแรกเกิดถึง 5 ปี เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาให้เด็กไทยมีความแข็งแรง ทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา ส่งเสริมหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กด้อยโอกาส

4.7 การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม บนพื้นฐานระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐาน ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรับโครงสร้างให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจ ในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างเศรษฐกิจที่มีคุณภาพ เสถียรภาพ และมีความเป็นธรรมในสังคม สิ่งสำคัญที่สุดคือ การยกระดับการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัด ในหลายๆ ด้าน เช่น เกษตรกรรม หัตถกรรม ศิลปวัฒนธรรม และเทคโนโลยี เป็นต้น

4.8 การปฏิรูปข้อมูลข่าวสาร
การได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นกลาง และทั่วถึง จะนำมาซึ่งความเข้าใจที่ตรงกัน เป็นธรรม และลดปัญหาความขัดแย้งในทุกระดับ โดยจะต้องส่งเสริม

โอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางราชการ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม โดยสื่อมวลชนทุกแขนงต้องนำเสนอข่าวสาร เป็นกลาง เท่าเทียม และสร้างสรรค์ รวมถึงตระหนักในความรับผิดชอบ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานและจริยธรรมสื่อ โดยมีองค์กรวิชาชีพควบคุมสื่อ

4.9 การปฏิรูปความเหลื่อมล้ำทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

เพิ่มอำนาจประชาชนในระดับฐานราก เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกร ให้เป็นอาชีพหลักของประเทศ ในการผลิต และยกระดับเกษตรกรให้มีศักดิ์ศรี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ควรมีการกระจายอำนาจการคลังสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถนำงบประมาณมาพัฒนาได้โดยตรง

4.10 การปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ให้ประชาชนในท้องถิ่น มีอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีการจัดการ ดิน น้ำ ป่าไม้ และขยะ อย่างเป็นระบบ และมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน โดยสิ่งแรกที่ต้องดำเนินการ คือ การปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้มีความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและเกิดการหวงแหน

4.11 การปฏิรูปด้านอื่นๆ

การปฏิรูปเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความมั่นคงของมนุษย์ ด้วยการจัดระบบสวัสดิการที่ดีอย่างทั่วถึง การจัดเก็บภาษีอย่างเป็นธรรม มุ่งเน้น สังคม สวัสดิการ ให้ทุกชีวิตดำรงอยู่อย่างเสมอภาค มีความมั่นคงบนพื้นฐานแห่งศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรกำหนดเป็นแผนงานของชาติ ให้มีการจัดเวทีเสวนาในระดับตำบล และหมู่บ้าน โดยต่อเนื่อง โดยใช้สถานการณ์ที่แตกต่างกัน เป็นตัวนำในการเสวนา เป็นการ

เสริมสร้างความรักชาติ ยกย่องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นต้น ซึ่งถ้าชุมชนได้มีเวทีในการพูดคุยกันเป็นประจำโดยต่อเนื่อง จะทำให้ความคิดเห็นที่แตกต่าง หรือความขัดแย้งในชุมชนหมดไปในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการจัดเวทีเสวนา

จังหวัดต่างๆ สามารถใช้ประโยชน์จากการจัดเวทีเสวนาของ อสม. มาช่วยในการลดความขัดแย้งในชุมชนลงได้ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติม แต่สิ่งสำคัญในการจัดเวทีเสวนา คือ กระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้ร่วมเสวนาได้พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับวิทยากรกระบวนการ

สิ่งสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม คือ การปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งจะดำเนินการข้ามขั้นตอนไม่ได้ มีเช่นนั้น ผลสัมฤทธิ์สุดท้ายจากกระบวนการจะไม่เกิดขึ้นจึงจำเป็นที่ผู้ที่มีอำนาจจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมวิทยากรอยู่สม่ำเสมอ และผลดีวิทยากรกระบวนการเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ เพื่อช่วยกันเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชุมชนจากการจัดเวทีเสวนา

เอกสารอ้างอิง

- คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557). **จัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป.**
กรุงเทพฯ : คณะรักษาความสงบแห่งชาติ.
ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป. (2557). **รายงานสรุปผลการปฏิบัติงาน ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2.** นครราชสีมา : กองทัพบกที่ 2.
ปฐมเกียรติ ไชยคำ และวันชนะ กลั่นพรมสุวรรณ. (2557). **คู่มือสำหรับผู้บริหารในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์.** นครราชสีมา : ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 กองทัพบกที่ 2.
สารานุกรมเสรี. (2557). **วิกฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2556 - 2557.** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/วิกฤตการณ์การเมืองไทย> พ.ศ. 2556-2557 [26 มิถุนายน 2557].